COĞRAFYA Sınıf-10

OGM MATERYAL
ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KONU TÜRKİYE'DE GÖÇLERİN MEKÂNSAL ETKİLERİ

Göç, toplumların hem sosyal hem de ekonomik yapısında değişiklikler meydana getiren bir nüfus hareketidir. Bu yer değiştirme hareketi, bazı yerlerde nüfusun azalmasına bazı yerlerde de nüfusun artmasına neden olmaktadır. Bu açıdan bakıldığında özellikle göç alan yerlerde ortaya çıkabilecek mekânsal değişiklikler şu şekilde ele alınabilir: Öncelikli olarak göç alan yerlerde nüfus yoğunluğu yaşanacağı için şehirsel altyapı yetersizlikleri ortaya çıkar. Bu bakımdan İstanbul, Ankara, İzmir ve Bursa gibi illerde bu soruna çok sık rastlanır.

İstanbul'da nüfus yoğunluğu

Göç alan yerlerde baş gösteren bir başka sorun da trafik yoğunluğudur. Artan nüfusla bu tür şehirlerde taşıt sayısı artmakta ve mevcut yollar yetersiz kalmaktadır. İstanbul, Ankara, İzmir ve Bursa gibi şehirler, göç alan yerlerde görülen trafik sorunu kapsamında da değerlendirilebilir.

Göç alan yerlerde trafik yoğunluğu

Yerleşim alanları açılmasına yönelik orman alanlarının tahribi veya verimli tarım alanlarının bu mânâda kullanılması gelecekte çevre sorunlarının yaşanmasına zemin hazırlayacaktır. Bu sorunun önüne geçebilmek için yeni yerleşim alanlarının orman ve tarım alanlarının uzağına kurulması gerekir. Göçler sonucu şehirlerin kenar mahallelerinde oluşan altyapısı eksik, plansız ve düzensiz yerleşmelere gecekondu semtleri denir. Plansız şehirleşme, gecekondu semtlerini de beraberinde getirmektedir. Son yıllarda hayata geçirilen kentsel dönüşüm projeleriyle bu sorunlar çözülmeye çalışılmaktadır. İstanbul, plansız şehirleşmenin önlenmesine yönelik kentsel dönüşüm çalışmalarıyla bu duruma örnek gösterilebilir. Geldiği kırsal kesimin sosyokültürel yapısını sürdürmeye çalışan bireyler, şehrin diğer semtlerinde yaşayan bireylerle uyum sorunu da yaşayabilir.

Plansız şehirleşme ve gecekondu

Sanayi tesisleri, önceden çoğunlukla şehir merkezlerinin dışına kurulmuşken günümüzde yaşanan göçler sonucu şehirlerin büyümesiyle şehir merkezlerinde kalmaya başlamıştır. Bu durum, çeşitli çevre sorunlarına neden olur. Göç sonucu nüfusu hızla artan şehirlerde plansız yeni yerleşme alanları oluşmaktadır. Hâliyle bu alanlara belediye, sağlık, altyapı, ulaşım, eğitim vb. hizmetlerin ulaştırılması konusunda ciddi sıkıntılar yaşanmaktadır. Göç alan yerler, sadece olumsuzluklarla değil olumlu gelişmelerle de ön plana çıkmaktadır. Bu bakımdan bu tür yerlerde sosyal ve kültürel çeşitlilik artmakta, yeni iş gücü potansiyeli ortaya çıkmakta ve göç eden bazı bireylerin kayda değer niteliklerinden istifade edilebilmektedir.

Göç sebebiyle boşalan ev ve diğer eklentileri

Göç veren yerlere bakıldığında ise nüfusun yer değiştirmesi birtakım mekânsal değişikliklere yol açar. Tarım ve hayvancılıkta üretimin azalması, kamu yatırımlarının kullanılamaz hâle gelmesi, nüfus artış hızının yavaşlayarak belirli bir süre sonra durması ve nüfusun azalmaya başlaması bu sorunların bazılarıdır. Bunların yanı sıra kırsal alanda göç sebebiyle boşalan ev ve diğer eklentiler zamanla harabeye dönmekte, boş kalan tarım alanları erozyona maruz kalarak verimsizleşmekte; nüfusun azalmasıyla nitelikli iş gücü açığı oluşmaktadır.

SORULAR

1.
Aşağıdakilerden hangisi göçlerin olumlu sonuçları arasında gösterilir?
A) Kentlerde nüfus artışı nedeniyle işsizlik sorununun ortaya çıkması
B) Konut ihtiyacı sebebiyle plansız yerleşmelerin artması
C) Kentlerde nüfus artışı sebebiyle ulaşım sorunlarının yaşanması
D) Kentlerde artan nüfusun ihtiyaçlarını karşılamak için doğal çevre kullanımının artması
E) Kentlerde ihtiyaçların artmasına bağlı olarak üretimin ve ticaretin gelişmesi

Cevap: E

2.
Türkiye'de göçler genel olarak kırsal alandan kentlere doğru gerçekleşmektedir. Bu durum kırsal alanda bazı olumsuz durumların yaşanmasına neden olmaktadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi göç sonucunda kırsal alanda yaşanan durumlara örnek olarak gösterilemez?
A) Erozyonun artması
B) Kültürel çatışmanın artması
C) Hayvancılıkta üretimin azalması
D) Kamu yatırımlarının kullanılamaz hâle gelmesi
E) Evlerin boş kalması ve zamanla harabeye dönmesi

Cevap: B

3.
Aşağıdakilerden hangisi göç alan yerlerde ortaya çıkabilecek mekânsal değişiklikler arasında gösterilemez?
A) Kamu yatırımlarının kullanılamaz hâle gelmesi
B) Trafik sorunun artması
C) Nüfus yoğunluğunun artması
D) Plansız kentleşmenin ortaya çıkması
E) Altyapının ihtiyacı karşılayamaması

Cevap: A